

Likstas ilgst gadiem

DIENAS
TĒMA

EGONA ZIVERTA FOTO

<< Maksātnešpējīgās SIA "Elpa" ražotni šogad iegādājās lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība "Baltu piens".

"Problēmas bija tad, kad strādāja ražotne, prasības bija grūti izpildīt," norāda Kazdangas NAI apsaimniekotāja SIA "Aizputes nami" valdes loceklis Guntis Putniņš. Viņš ticis ar ražotnes jauno īpašnieku, kurš gatavojot projekta pieteikumu priekšattīrīšanas

iekārtas izveidei, kas samazinās notekūdeņu apjomu, kurš nonāk pašreizējā NAI. "Domāju, ka visa problēma būs noņemta nākotnē. Uzreiz, protams, to neizdarīsim," saka G. Putniņš.

ProblēmNAI sarakstā iekļauts arī SIA "NS Estate" zivju pārstrādes uzņēmums Nīcā, ar kura vadību neizdevās sazināties.

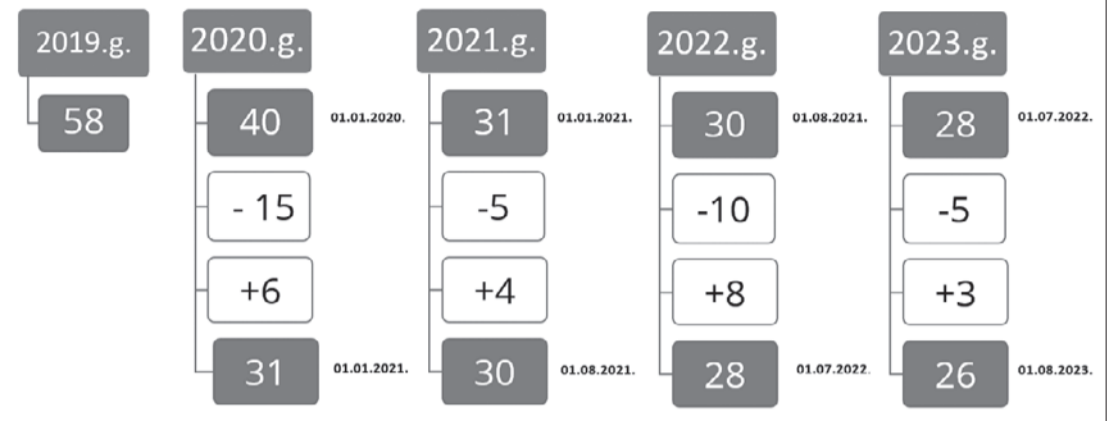
Liepājas ostas iekārtas nesvītros

Vairākus gadus problēmreģistrā atrodas Liepājas Speciālās ekonomiskās zonas (LSEZ) notekūdeņu attīrīšanas iekārtas Liepājas ostā. 2020. gada 2. oktobrī VVD konstatēja, ka no LSEZ NAI Karostas kanālā tiek novadīti nepietiekami attīrīti notekūdeņi, un izdeva rīkojumu noslēgt izplūdes ventili. Par pārkāpumu uzsākts administratīvā pārkāpuma process un piemērota soda nauda. Līdz šim brīdim LSEZ NAI notekūdeņu novadīšana Karostas kanālā nav atļauta.

Notekūdeņus kanālā kopš tā laika arī nenovada, tos ar cisternām ved uz Lietuvu un nodod attīrīšanai Klaipēdas pilsētas attīrīšanas iekārtās. Liepājas ostas NAI uzņem netīros ūdeņus ar naftas produktu piesārņojumu no kuģiem un naftas produktu pārkraušanas termināļiem.

LSEZ pārvaldes Drošības, aizsardzības un vides daļas vadītājs Kaspars Poņemeckis pēc tam, kad VVD izziņoja šā gada problēmNAI sarakstu, zvanījis dienesta pārstāvjiem un teicis, ka nesmuki tas viss sanācis. "Vienīgais, ko viņi paskaidroja, – 2020. gadā, kad tā problēma bija, viņi ielikuši mūs sarakstā un joprojām aizmirsuši izņemt mūs ārā. Vienojamies, ka viņi taisīs atsevišķu aktu un būs preses relīze, ka tiekam izņemti no saraksta ārā," viņš pastāsta.

PROBLĒMAS NAI, KAS ILGSTOŠI NESPĒJ NODROŠINĀT VIDES PRASĪBĀM ATBILSTOŠU NOTEKŪDEŅU ATTĪRĪŠANU, SKAITA DINAMIKA 2019.–2023.

K. Poņemeckis pauž, ka neviens ražošanas uzņēmums pats neattīra savus notekūdeņus. LSEZ atdala no ūdeņiem naftas produktus, bet tālāk viss tiek utilizēts likumā noteiktajā kārtībā un notekūdeņus nodod tālāk attīrīšanas iekārtām. VVD viņam minējis, ka arī pērn LSEZ pārvalde bija sarakstā, taču vides daļas vadītājs uzsvē, ka pirms gada neviens tajā tik rūpīgi neieklausījās, kā šogad, kad Liepājā notika attīrīšanas iekārtu avārija.

VVD "Kurzemes Vārdam" atsūtītā oficiālā informācija ir

atsšķirīga. Dienestā atgādina, ka 2020. gadā neatbilstību novērsšanai LSEZ ticis uzdots iesniegt iesniegumu A kategorijas vides piesārņojosās atļaujas nosacījumu pārskatīšanai un aktualizēšanai.

VVD atzīst, ka LSEZ spēj nodrošināt ar naftas produktiem piesārņotu ūdeņu un notekūdeņu priekšattīrīšanu, taču nespēj nodrošināt normatīvu notekūdeņu attīrīšanu atbilstoši MK noteikumu prasībām.

"LSEZ NAI iekļauts problemātisko NAI sarakstā, jo attīrīšanas iekārtu darbība nav pietiekoši

efektīva, lai attīrītos notekūdeņus varētu atļaut novadīt vidē. Tā kā LSEZ izsniegtā atļauja šobrīd paredz notekūdeņu novadīšanu vidē, tad NAI paliks problemātisko iekārtu sarakstā līdz brīdim, kad LSEZ pieņems lēmumu vai nu rekonstruēt esošās NAI tā, lai tās spētu attīrīt notekūdeņus atbilstoši normatīvo aktu prasībām, vai iesniegs iesniegumu atļaujas grozījumiem, kur paredzēs, ka arī turpmāk nepietiekami attīrītie notekūdeņi tiks nodoti citam komersantam," informē VVD pārstāve Karīna Dvorjaņinova.

EKSPERTE

Labā stāvoklī ir tikai trešdaļa Latvijas ūdeņu

Ilga Kokorīte,
LVĢMC Iekšzemes ūdeņu nodaļas vecākā speciāliste

Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs (LVĢMC) veic virszemes ūdeņu kvalitātes valsts monitoringu upēs, to posmos un ezeros. Visu lielāko upju grīvās monitoringu veic 12 reizes gadā, vēl ir tādas stacijas, kur apsekojums ir retāks. Pamatā veicam fizikāli ķīmiskos mērījumus – suspendētās vielas, skābekļa saturs, PH līmenis, slāpekļis, fosfors, atsevišķās stacijās skatāmies smagos metālus, bīstamās piesārņojošās vielas. Svarīgs ūdeņu kvalitātes rādītājs ir bioloģiskie parametri – fitoplanktons, aizaugums, sugu sastāvs, organismi, kas apdzīvo upes vai ezera grunti.

Pēc Eiropas Savienības ūdeņu struktūras direktīvas vērtējuma, mums Latvijā tikai apmēram viena trešdaļa no visiem ūdens objektiem ir labā ekoloģiskā stāvoklī. Pamatā galvenie vaininieki ir slāpekļis un fosfors – aizaug ezeri un upes un savairojas alģes. Lielāka daļa mūsdienās ir izklie-

dētais piesārņojums, kas nāk no lauksaimniecības zemēm, arī izcērtot mežus, ar virszemes noteci var izskatīties. Arī viensētas un notekūdeņu attīrīšanas iekārtas dod savu slodzi.

Pat, ja attīrīšanas iekārtas funkcionē normāli, tās simtprocentīgi nenoņem piesārņojošās vielas – slāpekli, fosforu, suspendētās daļiņas vai dažādas organiskās vielas, tas nav iespējams. Tomēr lielākais posts ir attīrīšanas iekārtas, kas nepilnīgi veic savu funkciju.

Veselības inspekcijas peld-ūdeņu monitorings pamatā ir

vērsts uz cilvēku veselību, svarīgi ir mikrobioloģiskie parametri, lai tur nebūtu zarnu nūjiņas vai zilaļģes. LVĢMC skatās ūdeņu kvalitāti no ūdeņu ekosistēmas viedokļa, mums ir svarīgi, lai ūdeņos norit dabiskie procesi, lai ūdenstilpe un tajā mītošie organismi jūtas labi, lai upe neaizaug un nepaliek par pļavu. Nevar viennozīmīgi teikt, ka visās ūdenstilpēs kļūst tikai sliktāk, bet redzama tendence palielināties slāpekļa savienojumiem, kas sekmē ūdens aizaugšanu.

LVĢMC gatavo pasākumu programmas, ko varētu darīt, lai uzlabotu vidējas vai sliktas kvalitātes ūdens objektus. Upju un ezeru krastos nepieciešams atstāt dabiskās krūmu vai zāles joslas, nevajag tīrumu ierīkot un kaisīt minerālmēslus līdz pašai upītei. Nepieciešams izplaut aizaugušās piekrastes un nopļautās niedres un citus augus aizvākt. Vajag pārskatīt savus paradumus sadzīves ķīmijas lietošanā. Pie mazākām attīrīšanas iekārtām vai kanalizācijas sistēmām var veidot mītrzemes joslas, kas filtrē piesārņojumu.

UZZIŅAI

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (NAI)

- Latvijā ir kopumā ap 3000 NAI.
- VVD veic uzraudzību 1305 no tām.
- Šī gada 8 mēnešos veiktas 184 pārbaudes, izdoti 9 lēmumi par veicamām rīcībām, piemēroti 6 administratīvie sodi, kuru kopējais apmērs – 6400 eiro.
- 26 NAI ilgstoši piesārņo vidi.
- 2022. gadā no notekūdeņu sistēmām un iekārtām vidē novadīti neattīrīti 1 593 085 m³ notekūdeņu jeb 0,92% no kopējā apjoma.
- No 26 ūdens attīrīšanas iekārtām 9 apsaimnieko tikai sadzīves notekūdeņus, 8 – sadzīves un ražošanas notekūdeņus, savukārt 9 nepienācīgi attīra ražošanas notekūdeņus.

Avots: VVD

DIENAS
TĒMA